_____
_____
_____

Шановний _____!

Рівень життя українців та конкурентна спроможність економіки України залежить від розвитку енергетичного сектору України. Ще в доповіді Римському клубу 1995 року «Фактор чотири» підкреслюється, що умовою сталого розвитку і конкурентоспроможності економіки країн у XXI столітті є збільшення ВВП у два рази при одночасному зменшенні споживання енергії вдвічі.

9 березня 2007 року глави держав і урядів країн Європейського Союзу ухвалили план збільшення частки енергії, отримуваної з відновлюваних джерел, до 20%, а також збільшення енергоефективності на 20% до 2020 року. У затвердженому плані йдеться і про збільшення частки використання біопального у транспортному секторі до 10%. Європейський Союз також прийняв одностороннє рішення про зниження на 20% викидів парникових газів до 2020 року проти рівня 1990. Європейські експерти вважають, що, крім екологічних переваг, це дасть змогу створити не менш ніж 300 тисяч нових робочих місць у сільській місцевості. Уряд Сполученого Королівства встановив амбіційні «зелені» цілі в галузі житлового будівництва: до 2016 року всі споруджувані у Британії будинки повинні бути екологічно збалансованими, при цьому практично не утворюючи викидів CO_2 в атмосферу. Уряд Швеції прийняв програму щодо відмови від використання нафти без подальшого розвитку ядерного сектору до 2015 року.

В Енергетичній стратегії України важко знайти обговорення новітніх концепції розвитку електроенергетики, які відбуваються наразі в Європі. Натомість ми бачимо звичайний для радянської школи енергетики план дій зразка 70-х з будівництва крупних електростанцій, які простіше планувати та контролювати, та перегони електрики на значні відстані замість локального виробництва та зменшення втрат і попиту.

Стратегія до 2030 року практично вся будується на стрімкому зростанні атомного сектору енергетики України. Нереалістичний план будівництва 22 нових реакторів та низки ГАЕС для регулювання не маневрових потужностей АЕС між іншим ґрунтується на завищеній потребі в енергоресурсах, яка не враховує можливі структурні зміни економіки, а також реальний потенціал енергозбереження в різних секторах економіки. На думку фахівців, завищеним є очікуваний потенціал експорту енергії.

У нашій країні зарегульовано біля 65% річкового стоку і подальше його регулювання практично неможливе без руйнування. Вже зараз українські АЕС відчувають гострий дефіцит води у маловодні роки. При подальшому зростанні промисловості такий дефіцит зростатиме. Зрозуміло, що нарощування потужностей АЕС з огляду на обмеженні ресурси води не видається можливим. Проте, при підготовці стратегії фактор водних ресурсів не аналізувався.

Енергетична стратегія не проходила суспільну оцінку, консультації з громадськістю не велися за винятком вузьких спеціалістів енергетичної галузі.

Всупереч положенням Оргуської конвенції (Конвенція ЄЕК ООН «Про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля») екологічно свідома громадськість не була залучена до обговорення. Рішення було прийнято на безальтернативній основі, без розгляду інших сценаріїв розвитку енергетичного сектору і їх публічного обговорення. Брак належної інформаційної підтримки процесу підготовки Стратегії унеможливив вчасну участь в процесі підготовки і прийняття рішення про Стратегію всіх зацікавлених сторін.

Шановний _____!

У двадцять першу річницю Чорнобильської катастрофи, ми хочемо нагадати Вам, що атомні електростанції — це великі фінансові витрати за рахунок платників податків, на спорудження, поточну експлуатацію, виведення із експлуатації, захоронення радіоактивних відходів та їх знезараження. Наша країна, як відомо, не має власних фінансових ресурсів ні для створення повного ядерного циклу, ні для будівництва АЕС. Фінансова залежність від іноземних кредитів значно збільшує вартість галузі, хоча внаслідок специфіки об'єктів, знайти такі кредити буде дуже важко, хіба в Росії, яка є поки що і єдиним постачальником ядерного палива, технологій та обладнання в Україну.

Соціально низькі тарифи на електрику від АЕС базуються на прихованих субсидіях із державного бюджету. Прямі субсидії у ядерну галузь та перехресне субсидування повністю суперечать енергетичний політиці Європейського Союзу і є ще одним вагомим бар'єром на шляху до приєднання до цієї спільноти. У разі врахування в собівартості енергії від АЕС повних витрат на спорудження блоків, функціонування станцій, виведення їх із експлуатації, захоронення відходів та відпрацьованого ядерного палива, а також страхування ядерних ризиків, то генерована ними електрика стане найдорожчою. Про це свідчать результати роботи АЕС в США: собівартість енергії від АЕС там становить не менше 9—10 центів/кВт•год, на вугільних ТЕС вона становить 8—9 центів/кВт•год, на вітрових електростанціях — 4—5 центів/кВт•год.

Катастрофа на ЧАЕС завдала Україні збитків, які приблизно оцінюються у більше ніж 200 млрд. дол. США. Уся атомна галузь України не спроможна їх відшкодувати, але вона і не бере в цьому участі. В Україні наслідки аварії на ЧАЕС ліквідуються майже повністю за кошти державного бюджету. Зважаючи на запровадження в Україні ринкових відносин, атомна енергетика має вступити в чесні конкурентні взаємини з іншими гравцями на енергоринку, а приховані субсидії та дотації для атомної галузі мають бути скасовані.

Жодна з 44 країн — власників ядерної енергетики в світі не володіє безпечним рішенням проблеми відходів. Поки що відходи зберігають у «тимчасових» спорудах чи захоронюють у неглибоких ямах. В Україні не вирішені питання довгострокових програм поводження з радіоактивними відходами і відпрацьованим ядерним паливом, хоча наближається етап повернення в Україну з Росії радіоактивних відходів (2010 р.) з українських АЕС після переробки відпрацьованого ядерного палива на російських заводах.

В Україні майже 50% електроенергії виробляється атомними станціями, але тільки 30% ресурсів палива виробляється в Україні. Видобування, переробка і

транспортування урану призводять до впливу різноманітних уражуючих факторів на персонал, населення та навколишнє середовище. Майже всі відходи — відвали шахтних порід, скиди шахтних вод, викиди в атмосферне повітря — є джерелами радіаційного забруднення.

Отже, АЕС не дає можливості досягти енергетичної незалежності для України і більшості країн світу, окрім того, це — централізація виробництва енергії та монополізація енергетики, постійний ризик аварій і радіоактивного забруднення великих територій та опромінення мільйонів людей тощо. Список небезпек розширюється внаслідок активізації терористичних угруповань в усьому світі.

Ми переконані, що Україна може поступово звільнитися від «атомної залежності». Нашу впевненість, що енергетика України має розвиватися альтернативним, неатомним шляхом, ґрунтується на позитивному досвіді таких розвинутих країн як Австрія, Німеччина, Данія, Бельгія та інші.

Нашу позицію також поділяють більше 20 000 громадян України, підписи яких проти будівництва нових реакторів ми зібрали, щоб продемонструвати реакцію людей, яких не спитали при виборі пріоритетів енергетичної галузі, згодні вони з таким рішенням чи ні. Кампанія зі збору підписів триває.

Ми вимагаємо перегляду Енергетичної стратегії України до 2030 року за участі громадських організацій та широкої громадськості на основі альтернативних до обраного сценаріїв майбутнього розвитку енергетики України, з урахуванням сучасних світових тенденцій.

З повагою та сподіванням на подальшу співпрацю,

Президент Всеукраїнської екологічної Громадської організації «МАМА-86» **Г. М. Голубовська-Онісімова**

Заст. голови Всеукраїнської екологічної ліги **Т. В. Тимочко**

Голова Ради Рівненської молодіжної організації «Екоклуб» **А. М. Мартинюк**

Координатор Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта» **О. В. Пащенко**

Голова Національного екологічного центру України **С. В. Таращук**

Контактна адреса для відповідей:
ВЕГО «МАМА-86», вул. Михайлівська, 22, Київ, 01001
тел. 8-067-403-26-09
Ел. адреса: anna@mama-86.org.ua